

מסורת הש"ס

(א) כ"ה אָבִיב, (ב) וְכָן לָקִישׁ וְכָן אֶחָת בְּפִסְחֵיהֶן ק"ע.), (ג) וְכָן לָקִישׁ (ד) וְכִמְנוּת ה'., (ד) קוֹטֶה לוֹ: זָכִים קוֹטֵי: (ה) וְלֹא הָיָה לוֹ פֶּגֶז וְחִמְיָא בְּשֶׁנֶת כִּינִי' לְהַגִּיר וּפִי'., (ו) [שְׁמוֹת כד.], (ז) כָּבֵד, (ח) וְעִי'עַ מוֹסֶפֶת בִּי' קֹסוֹ: ד"ה רַבְעֵמִישׁ., (ט) וְיִדְיוֹרָה שְׁחִיךְ קוֹדֵם ד"ה יִשְׁנָה],

תורה אור השלם

- ↑ וְהָיָה לֹא עֲלֵיתָה בִּי אֲמִירָה לְאִישִׁיהָ עַד יִגְמַל הַנֶּגֶז וְהַבְּאִתָּיו וְנִרְאָהּ אֶת פָּנָיָהּ וְיִשָּׁב שָׁם עַד עוֹלָם: שְׂמוּאֵל א א כב
- ↑ וַיִּשְׁלַח אֶת עֶבְרִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלֶה עִלָּת וַיִּזְבְּחוּ וַיָּבִדוּם שְׁלָמִים לַיהוָה: שְׂמוֹת כ ה

גליון הש"ס

גמרא עולה שהקריבו במדבר. דמיי (שמות כ). ועת' עולות (ויחזק' ז:). חמיר' חושי'. עין וימא' דף ל' ע"ה מוספות ד"ה העולה: תד"ה הראיה ד"ה ומדרבנן חיא. ע"י קודשין ז' ע"ה מד"ה ונלף:

מוסף רש"י

עולה שהקריבו ישראל במדבר. דמיי (שמות כ). ועת' עולות (ויחזק' ז:). כללות נאמרו בסניי. כסמ' נאמרה תורה כסני ולא נתפרשה לו, כגון כסני נאמר (שמות כ) וזכתה עליו את עולותיו ואת שלמיו, ולא פירש מתן דמים כיל' הקטרת אימורים והפסע ומתח' וכלל על עולה ובספר ויקרא צאהל מועד פירשה (סוטה ז'): ובעינ' זבחים קטו:).

רבינו חננאל

בה"א כל שאינו יכול לאחוז בידו של אביו ולעלות מירושלים להר הבית שנאמר שלש רגליו. ממוקם מורטבותיהם מי הביא הקטנים ופרקינן ממקומם שהיתה אמן חייבת לעלות ולשמוח הביאתו אמו מיכן ואילך שאינה חייבת בראייה משלימתו לאביו ומקשה לב"ש דאמרינן אם יכול לרכוב על חמיו של אביו ולעלות חייב. והא שמואל דיכול לרכוב הוה וכתוב וחנה לא עלתה כי אמרה לאישה עד יגמל הנער והביאותיו ונראה את פני ה' וישב שם עד עולם. ודחי ב"ש ולטעמין חנה גופה אמאי לא עלתה מי לא מיחייבא בשמחה אלא חנה מפנקותא ויתירתא חזת בשמואל (והשתא [וחששה] משום חולשא דאורחא משום הכי חנה נמי פטורה דאמר ל' חולין ומשמשתין פטורין מן הראיה. בעי ר"ש בר אבא קטן חגר שיכול להתפשט

עד הכּא מאן אָסייָה. עד ירושלים מי הביאו (ד) והלא משהוא יכול להיות חוץ מאתמו יכול לאחוז ביד אביו דכדי עלייה מירושלים להר הבית אתה אומר שיחנכוהו ועד ירושלים מי הביאו: **מהיבצא בשמחה**. לעלות לרגל ולשמוח בחג עם בעלה דעל השמחה נלטוו נשים דכתיב ושמחת אתה וביתך (דברים ד):

מכאן ואילך. דאימיה לא מחייבא להמראות צהר הבית: **עד יגמל**. לסוף כ"ד חודש שכן מינוק יונק ומשנה ראשונה הוא יכול לרכוז על כתיפו של אביו כדי לעלות מירושלים הר הבית וכל שכן משילה למשכן: הכי גרסי' **קטן חוגר לדברי צים שמאי וסומא לדברי שנין**. דאילו חוגר לדברי בית הלל לא מיבעיא לן דלא מחנכין ליה דהא אמרינן אין מחנכין אלא לקטן שיכול לאחוז ולעלות צרגליו צירושלים וזה אינו יכול אצל לבית צים שמאי דמחייבי לחנכו משיכול לרכוז קטן חוגר יכול לרכוז על כתיפו של אביו והסומא יכול לאחוז לצה" מהו כריך חינוך או לא: **שאינו יכול להספפט**. שאין סופו להספפט עולמית: **קטן מיבעיא**. הלא אין חינוך קטן אלא כדי להנהיגו שיהא סרוך אחר מנהגו לכשיגדיל וכיון שזה פטור לכשיגדיל למה לי חינוך: **שיכול להספפח**. קודם שיגדיל: **מזינו צעזרים**. צפ' שזר או כשז והקרבנתם על הלחם שצעת כצבים תמימים ופר כן צקר אחד ואילים שנים יהיו עולה לה' וכתיב ושני כצבים בני שנה לזבח שלמים (ויקרא כג): **ישנה לפני הדיבור**. וקודם מתן תורה הקריבו שלמים כסני דכתיב וישלח את נערי בני ישראל (שמות כד). ואע"ג דהאי קרא כתיב צואלה המשפטים לאחר עשרת הדברות קודם עשרת הדברות הוה ואין מוקדם ומאוחר בתורה והכי תניא במסכת שבת בפרק ר' עקיבא (דף פח.) רבי יוס' אומר צבני עלה וייר' צבליש' עלה וייר' צרצעי' ירד ושזב לא עלה צממשי' צנה מוצח והקריצ עליו קרבן צשטי' ניתנה תורה ואין אתה מואל צנמית התורה צנין מוצח אלא צאותו שנאמר וישלח את נערי בני ישראל וגו'. ולקמן פריך התם נמי עולה הוא': **נשיאים**. צמנות המוצח הקריצו שלמים יותר מעולות דכתיב כל הצקר לעולה וגו' וכל צקר זבח השלמים וגו' (צמדבר ז):

שסי אכילום. מוצח ואדם: נשיאים קרבן יחיד וראייה וחגיגה קרבן יחיד אצל ככשי ענרת קרבן צבור ומתרומת הלשכה: **ראייה נמי ישנה לפני הדיבור**. דעולה נמי הוה תמס: **מדבר הנוסג לדורות**. ככשי ענרת: **עולם תמיד הוא**. חוצת כל יום ויום ולא גמרינן מינה: **עולם ראייה הוא**. על שם ויחזו את האלהים^(א): **כללום נאמרו כסני**. הרבה דברים נאמרו סתומים כסני שלא נתפרשו כל צרכן ופירשו לו לאחר שהוקס המשכן צאהל מועד שהרי לא נתפרשו שם הלכות עבודה ככל הצריך אלא מוצח אדמה תעשה לי וזכתה עליו את עולותיו ואת שלמיו (שמות כ) ולא פי' מתן דמיהן הפשיטן וניתוחן של עולות והקרבת אימורין של שלמים: ופרטות

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה

פסוקי חגיגה, חגיגה א'

(א) דמחייבא אימיה בשמחה. פירש רש"י בפרק קמא דקדושין (דף לז: ושם) גבי אשה בעלה משמחה צבצל צבגדי צבעונין צא"י צבגדי פשתן והכא משמע דצשלמי שמחה מייירי והתם (בד"ה אשה) פי' וכן צפ"ק דר"ה (דף ו: ושם):

פסוקי חגיגה, חגיגה ב'

עד הכא מאן אתייה אמר ליה אביי עד הכא (א) ״דמיחייבא אימיה בשמחה אייתיתה אימיה מכאן ואילך אם יכול לעלות ולאחוז בידו של אביו מירושלים להר הבית חייב ואי לא פטור השיב רבי תחת בית הלל לדברי בית שמאי יוחנה לא עלתה כי אמרה לאישה עד יגמל הנער והביאותיו והא שמואל דיכול לרכוב על כתיפו של אביו הוה א"ל (ב) אבוה ולטעמין תיקשי לך חנה גופה מי לא מיחייבא בשמחה אלא חנה מפנקותא ויתרתא חוייא ביה בשמואל וחשא ביה בשמואל לחולשא דאורחא בעי רבי שמעון(ג) קטן חוגר לדברי בית שמאי וסומא לדברי שניהם מהו היכי דמי אילימא בחוגר שאינו יכול להתפשט וסומא שאינו יכול להתפתח השתא גדול פטור קטן מיבעיא לא צריכא בחוגר שיכול להתפשט וסומא שיכול להתפתח מאי אמר אביי יכל היכא דגדול מיחייב מדאורייתא קטן נמי מחנכין ליה מדרבנן כל היכא דגדול פטור מדאורייתא מדרבנן (ד) קטן נמי פטור: ב"ש אומרים הראייה שתי כסף וחחגיגה מעה כסף שהראייה עולה כולה לגבוה מה שאין כן בחגיגה ועוד מצינו בעצרת שריבה בהן הכתוב בעולות יותר מבשלמים ובית הלל אומרים הראייה מעה כסף וחגיגה שתי כסף שחגיגה ישנה לפני הדיבור מה שאין כן בראייה ועוד מצינו בגשיאים שריבה בהן הכתוב בשלמים יותר מבעולות ובית הלל מאי טעמא לא אמרי

בבית שמאי דקא אמרת ראייה עדיפא דעולה כולה לגבוה אדרבה חגיגה עדיפא דאית בה שתי אכילות ודקא אמרת גילף מעצרת דנין קרבן יחיד ואין דנין קרבן יחיד מקרבן צבור ובית שמאי מ"ט לא אמרי בבית הלל דקאמרת חגיגה עדיפא דישנה לפני הדיבור ראייה נמי ישנה לפני הדיבור ודקאמרת גילף מגשיאים דנין דבר הנוהג לדורות מדבר הנוהג לדורות ואין דנין דבר הנוהג לדורות מדבר שאינו נהוג לדורות ובית הלל מאי שנא חגיגה דישנה לפני הדיבור דכתיב² ויזבחו זבחים שלמים ראייה נמי הכתיב² ויעלו עולות קסברי בית הלל^(א) עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הואי ובית שמאי סברי עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת ראייה הואי אמר אביי בית שמאי (ו) ורבי אלעזר ור' ישמעאל כולהו סבירא להו עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת ראייה הואי ובית הלל ורבי עקיבא ור' יוסי הגלילי כולהו סבירא להו עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הואי בית שמאי הא דאמרן ר' ישמעאל (ז) דתניא ר' ישמעאל אומר כללות נאמרו בסניי ופרטות

כסף וחחגיגה מעה כסף שהראייה עולה כולה לגבוה מה שאין כן בחגיגה ועוד מצינו בעצרת שריבה בהן הכתוב בעולות יותר מבשלמים ובית הלל אומרים הראייה מעה כסף וחגיגה שתי כסף שחגיגה ישנה לפני הדיבור מה שאין כן בראייה ועוד מצינו בגשיאים שריבה בהן הכתוב בשלמים יותר מבעולות ובית הלל מאי טעמא לא אמרי

בבית שמאי דקא אמרת ראייה עדיפא דעולה כולה לגבוה אדרבה חגיגה עדיפא דאית בה שתי אכילות ודקא אמרת גילף מעצרת דנין קרבן יחיד מקרבן צבור ואין דנין קרבן יחיד מקרבן צבור ובית שמאי מ"ט לא אמרי בבית הלל דקאמרת חגיגה עדיפא דישנה לפני הדיבור ראייה נמי ישנה לפני הדיבור ודקאמרת גילף מגשיאים דנין דבר הנוהג לדורות מדבר הנוהג לדורות ואין דנין דבר הנוהג לדורות מדבר שאינו נהוג לדורות ובית הלל מאי שנא חגיגה דישנה לפני הדיבור דכתיב² ויזבחו זבחים שלמים ראייה נמי הכתיב² ויעלו עולות קסברי בית הלל^(א) עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הואי ובית שמאי סברי עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת ראייה הואי אמר אביי בית שמאי (ו) ורבי אלעזר ור' ישמעאל כולהו סבירא להו עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת ראייה הואי ובית הלל ורבי עקיבא ור' יוסי הגלילי כולהו סבירא להו עולה שהקריבו ישראל במדבר עולת תמיד הואי בית שמאי הא דאמרן ר' ישמעאל (ז) דתניא ר' ישמעאל אומר כללות נאמרו בסניי ופרטות

הכל חייבין פרק ראשון חגיגה

פסוקי חגיגה, חגיגה א'

(א) דמחייבא אימיה בשמחה. פירש רש"י בפרק קמא דקדושין (דף לז: ושם) גבי אשה בעלה משמחה צבצל צבגדי צבעונין צא"י צבגדי פשתן והכא משמע דצשלמי שמחה מייירי והתם (בד"ה אשה) פי' וכן צפ"ק דר"ה (דף ו: ושם):

דיבורא לרכוב על כתיפו של אביו. שהיה גדול קצת אצל לא מצי לאחוז בידו ולעלות צרגליו:

בחוגר שיבור להתפשט. מקמי גדולו מאי מי אמרינן דכיון דגדול המיחייב מדאורייתא גבי קטן נמי מיחייב צחינוך דמידי הוא טעמא צקטן אלא משום לחנכו ידיע כשהוא גדול או דלמא כיון דגדול צהכי לא מיחייב גם קטן לא:

הראייה שתי כסף.⁶ ומדרבנן הוא דמדאורייתא אין לו שיעור לקרבן רק לאשם מעילות (שבוטת העדות) דכתיב ציה כסף שקלים (ויקרא ה) ומנן צכריתות (דף כו:) המפריש שמי סלעים לאשם והא דאמרינן צוצבים (דף מח.) [לא יהא ספיקו חמור מודאו מה ודאו חטאת צת דנקא אף ספיקו אשם צר דנקא] וצמנות (דף קז:) יציא⁷ אשם הוא ונסכי צסלע לאו דוקא קחשי דאמרינן בפרק צ' דכריתות (דף י:) יציא⁸ אשם צסלע וכן הא דאמרינן צפ' הוציאו לו ציומא (דף נה:) ניסקול ארבעה זוזי ונשי צנהרל לאו דוקא דלא צעי כולי האי וצפ"צ דמנחות (דף קז:) ושם בד"ה כצא) פירשתי (י)⁹ **ישנה לפני** הרבור. וס"ל עולת (י) ראייה הואי דקאמר צסמוך:

^ט **קרבן יחיד**. כגון חגיגה וצפ"ה: דיומא (דף נא. ושם) דקרי ליה קרבן צצור היינו גבי פסח שני דקאמר התם חגיגה מי"ט מקריא קרבן צצור דאחיא צכנופיל פסח נמי אחיא צכנופיל איכא פסח שני דלא אחיא צכנופיל:

דנין דבר הנוהג לדורות. ולא צעי למימר דנין יו"ט מיו"ט לאפוקי נשיאים דחול הוי דלא מצינו ליה האי חילוקא צשום מקום (י) אע"ג דלקמן פרק חומר צקודש (דף כג: ושם) ילפינן צירוף קף אחת הכתוב עשה כל מה שצקף אחת ולא פרכינן דורות משעה לא ילפינן דהתם כיון דליכא למלפי מדורות ילפינן ליה ספרי משעה אי נמי שמי הוה דמני ציה קרא תריסר זימני כדאמרינן צפ"ק דמנחות (דף ח:) וצפרק הקומץ רצה (שם דף יט:) גבי כלי הלח מקדש הלח ויליף שמואל דורות משעה דמני ציה קרא תריסר זימני:

ורבי ישמעאל ורבי אלעזר וכו'. ואין להקשות ושצקי צ"ה

ועצדי צכ"ש הלא צ"ש צמקוס צ"ה הלל אינו משנה וי"ל דסצירא לכו לא נחלקן צית שמאי וצ"ה צדצר זה: **בית שמאי הא דאמרן**. וליכא לאקשויי מנא ליה דאית להו עולת ראייה הואי דלמא לעולם סצירא להו עולת תמיד וטעמא דידהו עדיף להו דכדי משמע מדצעי מאי טעמא לא אמר צית הלל כוותיהו האי לאו מילתא היא עדיף להו עולת ראייה כצית שמאי: מי

כד א מוי פ"ה מהל' חגיגה הלכה א קמג עשין רטו: כה ב מוי שם פ"צ הלכה ג: